

2024/11

KVANTIFIKÁCIA VPLYVU OPATRENÍ

Návrh poslancov NR SR na zmenu zákona č. 595/2003 Z.z.
o dani z príjmov

(Rýchlejšie zahrnutie opravných položiek z nedobytných
pohľadávok do daňových výdavkov)
parlamentná tlač 438

18.12.2024

Základné informácie o kvantifikáciách RRZ

Rada pre rozpočtovú zodpovednosť (RRZ) vznikla v roku 2012 ako nezávislý orgán monitorovania a hodnotenia vývoja hospodárenia Slovenskej republiky. Jej úlohou je poskytovať verejnosti odborné, komplexné a politicky neovplyvnené informácie o vývoji verejných financií. Rada pre rozpočtovú zodpovednosť na základe ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti vypracováva a zverejňuje stanoviská k legislatívnym návrhom predkladaným na rokovanie národnej rady buď z vlastnej iniciatívy alebo na podnet poslaneckého klubu. Stanoviská k legislatívnym návrhom by mali hľadať odpovede na základné otázky. Po prvé, ktoré ekonomické subjekty (domácnosti, podnikatelia) sú najviac ovplyvnené navrhovanou legislatívou a v akej miere? Druhou otázkou je, ako ovplyvnia legislatívne zmeny makroekonomický vývoj v krátkodobom ale aj dlhodobom horizonte? Poznať odpovede na prvé dve otázky je nevyhnutným predpokladom na to, aby sa dali kvantifikovať rozpočtové vplyvy legislatívy, čo je ťažiskom stanovísk RRZ. Ide teda najmä o to, ako ovplyvnia opatrenia ukazovatele verejných financií na strednodobom horizonte a čo prinesú z pohľadu dlhodobej udržateľnosti. Súčasťou kvantifikácie je aj transparentné uvedenie predpokladov a metód, ktoré boli použité pre vyčíslenie vplyvov. Okrem samotnej kvantifikácie môže materiál poukázať na relevantné a odborné informácie, ktoré by mali prispieť ku skvalitneniu verejnej diskusie, a tým poskytnúť dostatok argumentov na prijatie alebo neprijatie navrhovaného opatrenia.

© Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť

Táto správa prezentuje oficiálne stanoviská Rady pre rozpočtovú zodpovednosť v súlade s jej mandátom stanoveným v zákone č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti.

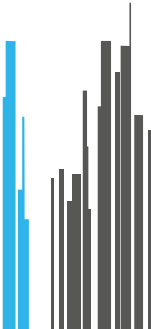
Copyright ©

Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť rešpektuje všetky práva tretích strán, najmä práva chránené autorským právom (informácie alebo údaje, štylistika a znenie textov do tej miery ak majú individuálny charakter). Publikácie Kancelárie RRZ s odkazom na autorské práva (©Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť, Kancelária RRZ, alebo podobne) smú byť použité (reprodukované a pod.) len za podmienky, že bude správne uvedený zdroj. Všeobecné informácie a údaje publikované bez odkazu na autorské práva smú byť publikované bez uvedenia zdroja. Pokiaľ sú informácie a údaje jednoznačne získané zo zdrojov tretích strán, používateľ takýchto informácií a údajov je povinný rešpektovať existujúce práva, prípadne je povinný si získať povolenie na použitie samostatne.

Pripomienky alebo komentáre k materiálu sú vítané na e-mailovej adrese sekretariat@rrz.sk.

Obsah

Zhrnutie	4
1. Zadávateľ	5
2. Popis opatrenia	5
3. Predpoklady kvantifikácie vplyvu opatrenia	6
4. Vplyv navrhovaného opatrenia na verejné financie	6
K bodu 1	6
K bodu 2	6
K bodu 3	7
5. Vplyv na hospodárenie firiem a reálnu ekonomiku	8
Úspora firiem na dani v dôsledku rýchlejšieho odpisu nedobytných pohľadávok	8
Vplyv na reálnu ekonomiku	8
Príloha 1 - Príspevok legislatívneho návrhu k vývoju makroveličín	9
Príloha 2 - Žiadosť o vypracovanie kvantifikácie	10

Zhrnutie

Poslanecký klub hnutia Progresívne Slovensko v zastúpení predsedu poslaneckého klubu Martina Dubéciho požiadal listom zo dňa 23. augusta 2024 Radu pre rozpočtovú zodpovednosť o vypracovanie stanoviska k návrhu poslancov NR SR na zmenu zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov, ktorý bol doručený do NR SR a evidovaný ako parlamentná tlač číslo 438.

Návrh zákona má umožniť bankám si rýchlejšie zahrnúť do daňových výdavkov tvorbu opravnej položky k nesplateným úverom. Návrh má súčasne umožniť ostatným subjektom rýchlejšiu tvorbu opravnej položky k pohľadávke, pri ktorej je riziko, že ju dlžník úplne alebo čiastočne nezaplatí a bola zahrnutá do zdaniteľných príjmov. Takisto návrh rozširuje možnosť tvorby opravnej položky k príslušenstvu pohľadávky rovnakým spôsobom ako pri pohľadávkach.

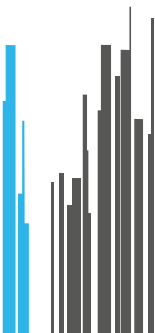
Kvantifikácia RRZ pozostáva z vyčíslenia statických a dynamických rozpočtových vplyvov navrhovaných opatrení na časovom horizonte rokov 2025 až 2028, ktoré vyplývajú zo zmien makroekonomických predpokladov (vplyv navrhovanej legislatívy na vyššiu mieru investičnej aktivity, export, mieru nezamestnanosti, produkčnú medzeru a pod.).

Navrhované opatrenie by prinieslo od roku 2025 možnosť vyššieho dodatočného zníženia daňového základu a s tým súvisiacu nižšiu zaplatenú daň z príjmu. Návrh opatrenia pozitívne ovplyvní všetky subjekty, no vo vyššej miere väčšiu relatívnu úsporu prinesie bankám, ktorých objem nedobytných pohľadávok predstavuje viac ako polovicu objemu všetkých nedobytných pohľadávok v celej ekonomike.

Zavedenie navrhovaného opatrenia by malo podľa kvantifikácie RRZ negatívny vplyv na saldo verejnej správy (VS) v roku 2025 vo výške 65 mil. eur (0,05 % HDP). Tento vplyv je tvorený výpadkom dane z príjmu právnických osôb vo výške 66 mil. eur, ktorý je tlmený vyššími daňovými príjmami štátneho rozpočtu vo výške 1 mil. eur vyplývajúcimi z priaznivejších makroekonomických predpokladov. RRZ predpokladá, že dotknuté subjekty sa budú snažiť čo najskôr zahrnúť vyššie opravné položky z nedobytných pohľadávok do daňového základu a teda zaplatiť nižšiu daň z príjmov právnických osôb. Z tohto dôvodu je negatívny vplyv na schodok VS odhadovaný iba v roku 2025. V nasledujúcich rokoch RRZ odhaduje mierne pozitívne vplyvy vo výške 2 mil. eur v rokoch 2026 a 2027 a 3 mil. eur v roku 2028, ktoré vyplývajú z dynamických makroekonomických efektov. Priamy vplyv navrhovaného opatrenia na dlhodobú udržateľnosť verejných financií je zanedbateľný.

V členení podľa subjektov VS by navrhované zmeny znížili príjem štátneho rozpočtu v roku 2025, v nasledujúcich rokoch by bol tento príjem ovplyvnený pozitívne. Hospodárenie ostatných subjektov VS nebude týmto návrhom dotknuté.

Opatrenie predstavuje impulz na rast investícií firiem vďaka uvoľneniu viazaných zdrojov, ako aj cez dostupnejšie úverovanie bánk, čo z dlhodobého hľadiska vedie k dočasne zrýchlenému rastu ekonomiky s pozitívnym vplyvom na hospodárenie VS (najmä cez vyššie daňové príjmy).

1. Zadávateľ

- 1.1 Poslanecký klub hnutia Progresívne Slovensko v zastúpení predsedu poslaneckého klubu Martina Dubéčiho požiadal listom zo dňa 23. augusta 2024 Radu pre rozpočtovú zodpovednosť o vypracovanie kvantifikácie vplyvu návrhu zákona, doručeného do NR SR s číslom [parlamentnej tlače 438](#). Cieľom tohto návrhu je rýchlejšie zahrnutie opravných položiek z nedobytných pohľadávok do daňových výdavkov.
- 1.2 Rada pre rozpočtovú zodpovednosť túto žiadosť akceptovala a pripravila kvantifikáciu statických vplyvov v súlade s čl. 4 ods. 1 písm. c) ústavného zákona č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti. Táto kvantifikácia je zverejnená aj na internetovej stránke RRZ v [sekcii stanoviská](#).

2. Popis opatrenia

- 2.1 Podľa predkladateľov je cieľom návrhu zákona zmierniť problém so splatnosťami pohľadávok. Vychádzajú z informácií z Európskeho platobného reportu za rok 2024 približne 33 % podnikov na Slovensku potvrdilo, že meškajúce platby im bránia v investíciách do rastu a nedobytné pohľadávky až v 14 %. Ďalším cieľom návrhu je znížiť počet hodín strávených zabezpečovaním oneskorených platieb, čo v konečnom dôsledku má viesť k vyššej produktivite a lepším hospodárskym výsledkom.
- 2.2 Návrh zákona v bode 1 umožní bankám si zahrnúť do daňových výdavkov tvorbu opravnej položky do výšky 50 % z nesplateného úveru, ak od splatnosti uplynula doba dlhšia ako 360 dní a po uplynutí 720 dní bude možné takúto pohľadávku zahrnúť do daňových výdavkov v celej výške. V súčasnosti je tvorba opravnej položky, pri ktorej je riziko, že ju dlžník úplne alebo čiastočne nezaplatí a bola v minulosti zahrnutá do zdaniteľných príjmov, možná po 360 dňoch po splatnosti do výšky 20 % nesplatennej hodnoty pohľadávky, po 720 dňoch do výšky 50 % a po 1080 dňoch je možné celú hodnotu pohľadávky zahrnúť do výdavkov.
- 2.3 Bod 2 návrhu umožní ostatným subjektom tvorbu opravnej položky k pohľadávke, pri ktorej je riziko, že ju dlžník úplne alebo čiastočne nezaplatí a bola zahrnutá do zdaniteľných príjmov, a to až do výšky 50 % jej menovitej hodnoty, ak od jej splatnosti ubehlo viac ako 360 dní a až do výšky 100 % po uplynutí 720 dní. Aktuálne platná úprava je totožná s legislatívou platnou pre banky.
- 2.4 Predkladatelia navrhujú v bode 3 rozšíriť možnosť tvorby opravnej položky k príslušenstvu pohľadávky rovnakým spôsobom ako pri pohľadávkach, a to až do výšky 50 % po uplynutí 360 dní po splatnosti a do výšky 100 % po uplynutí 720 dní po splatnosti pohľadávky. Aktuálne platná úprava stanovuje, že opravná položka k príslušenstvu pohľadávky, ktoré bolo zahrnuté do zdaniteľných príjmov je daňovým výdavkom do výšky 100 % hodnoty príslušenstva, alebo jeho neuhradenej časti, ak od splatnosti pohľadávky, ku ktorej sa príslušenstvo viaže, uplynula doba dlhšia ako 1080 dní alebo ak od splatnosti príslušenstva uplynula doba dlhšia ako 1080 dní.
- 2.5 Navrhuje sa, aby sa jednotlivé zmeny prvýkrát uplatnili v zdaňovacom období roka 2025. Ak už existujúca pohľadávka alebo jej príslušenstvo nebolo čiastočne alebo úplne splatené, bude

možné v tomto prípade postupovať podľa nového znenia, pričom už vytvorené opravné položky sa nesmú spätne upravovať.

3. Predpoklady kvantifikácie vplyvu opatrenia

- 3.1 Kvantifikácia RRZ pozostáva z vyčíslenia statických a dynamických rozpočtových vplyvov navrhovaných opatrení na časovom horizonte rokov 2025 až 2028, ktoré vyplývajú zo zmien makroekonomických predpokladov (vplyv navrhovanej legislatívy na vyššiu mieru investičnej aktivity, export, mieru nezamestnanosti, produkčnú medzeru a pod.).
- 3.2 Pre kvantifikáciu vplyvov boli použité dáta z individuálnych daňových priznaní dane z príjmov právnických osôb¹ a informácie o nedobytných pohľadávkach bánk so sídlom na Slovensku v štruktúre podľa dní omeškania², čo umožnilo vypočítať odhadovaný vplyv na výnos dane z príjmov právnických osôb.
- 3.3 Odhad rastu nedobytných pohľadávok od roku 2023, ktorý predstavuje posledný rok s kompletnými dátami je indexovaný tempom rastu HDP bez kompenzácií, čo vychádza z najaktuálnejšej makroprognózy RRZ.
- 3.4 RRZ počíta v kvantifikácii so zabezpečenou časťou pohľadávok vo výške 10 % z celkovej hodnoty pohľadávok, čo vychádza z informácií od Národnej banky Slovenska (NBS). Ak by sa tento podiel zvyšoval, výpadok na dani z príjmu by bol nižší a naopak.
- 3.5 Kvantifikácia je vypočítaná za predpokladu účinnosti navrhovaných zmien od 1.1.2025, tzn. daňové subjekty si budú môcť uplatniť zmeny v daňovom priznaní podanom v roku 2026.
- 3.6 Strednodobé dynamické makroekonomické efekty navrhovaného opatrenia sú vyčíslené prostredníctvom prognostického modelu RRZ na najnovšej makroekonomickej prognóze RRZ (október 2024).

4. Vplyv navrhovaného opatrenia na verejné financie

K bodu 1

- 4.1 Pri opatrení, ktoré má umožniť bankám si rýchlejšie zahrnúť do daňových výdavkov tvorbu opravnej položky k nesplateným úverom RRZ predpokladá negatívny vplyv na rozpočet VS v roku 2025 vo výške 37 mil. eur (0,03 % HDP). Samotný vplyv je vypočítaný pre banky sídliace na Slovensku, aj pre pobočky zahraničných bánk. V ďalších rokoch je vplyv na rozpočet neutrálny.

K bodu 2

- 4.2 Vplyv navrhovanej úpravy, ktorá má umožniť rýchlejšiu tvorbu opravnej položky k pohľadávke, pri ktorej je riziko, že ju dlžník úplne alebo čiastočne nezaplatí a bola zahrnutá do zdaniteľných

¹ Pomocou individuálnych daňových priznaní právnických osôb bol odhadnutý podiel nedobytných pohľadávok bánk na celkových nedobytných pohľadávkach v celej ekonomike, ktorý predstavuje 56 %.

² Údaje boli získané z databázy Národnej banky Slovenska, podiel nedobytných pohľadávok bánk sídliačich na Slovensku je z dlhodobého hľadiska približne na úrovni 88,1 %.

príjmov, je odhadovaný vo výške 29 mil. eur (0,02 % HDP). Ide o vplyv na ostatné subjekty v roku 2025, pričom v ďalších rokoch je vplyv na rozpočet VS neutrálny.

K bodu 3

- 4.3 V prípade rozšírenia možnosti tvorby opravnej položky k príslušenstvu pohľadávky rovnakým spôsobom ako pri pohľadávkach je vplyv na rozpočet VS zahrnutý v kvantifikáciách v rámci predchádzajúcich bodov.
- 4.4 V členení podľa subjektov VS by navrhované zmeny znížili príjem štátneho rozpočtu v roku 2025, v nasledujúcich rokoch by bol príjem štátneho rozpočtu ovplyvnený pozitívne³. Ostatné subjekty VS by týmito návrhmi neboli dotknuté. Zavedenie navrhovaného opatrenia by malo podľa kvantifikácie RRZ negatívny vplyv na saldo VS v roku 2025 vo výške 65 mil. eur (0,05 % HDP). Tento vplyv je tvorený výpadkom dane z príjmu právnických osôb vo výške 66 mil. eur, ktorý je tlmený vyššími daňovými príjmami štátneho rozpočtu vo výške 1 mil. eur vyplývajúcimi z priaznivejších makroekonomických predpokladov. RRZ predpokladá, že dotknuté subjekty sa budú snažiť čo najskôr zahrnúť vyššie opravné položky z nedobytných pohľadávok do daňového základu a teda zaplatiť nižšiu daň z príjmov právnických osôb. Z tohto dôvodu je negatívny vplyv na schodok VS odhadovaný iba v roku 2025. V nasledujúcich rokoch RRZ odhaduje mierne pozitívne vplyvy na štátny rozpočet vo výške 2 mil. eur v rokoch 2026 a 2027 a 3 mil. eur v roku 2028, ktoré vyplývajú z dynamických makroekonomických efektov.

Tabuľka: Strednodobé vplyvy opatrení na saldo VS⁴

(mil. eur)	2025	2026	2027	2028
Štátny rozpočet – daň z príjmov právnických osôb (statický efekt)	-66,3	0,0	0,0	0,0
Bod 1 – zrýchlenie odpisu OP k nedobytným pohľadávkam pri bankách	-37,0	0,0	0,0	0,0
Bod 2 – zrýchlenie odpisu OP k nedobytným pohľadávkam pri ostatných subjektoch	-29,3	0,0	0,0	0,0
Štátny rozpočet – daňové príjmy (dynamické efekty)	1,4	2,0	2,0	2,6
Vplyv na saldo VS spolu	-64,9	2,0	2,0	2,6
Vplyv na saldo VS spolu (v % HDP)	-0,05	0,0	0,0	0,0

Zdroj: Finančná správa SR, NBS, prepočty KRRZ

- 4.5 Navrhovaný zákon z krátkodobého hľadiska predstavuje negatívny vplyv na rozpočet VS v dôsledku nižších daňových príjmov štátneho rozpočtu. Z dlhodobého hľadiska však v dôsledku dynamických efektov prispieva pozitívne, čo sa bude premietiť vo vyššom výbere daňových príjmov štátneho rozpočtu.

³ Ide o pozitívny vplyv na štátny rozpočet prostredníctvom vyšších daňových príjmov, od vplyvu na ostatné položky štátneho rozpočtu sa abstrahovalo, keďže bol zanedbateľný.

⁴ Vplyv na rozpočet verejnej správy v rámci bodu 3 (rozšírenie možnosti tvorby opravnej položky k príslušenstvu pohľadávky rovnakým spôsobom ako pri pohľadávkach, a to až do výšky 50 % po uplynutí 360 dní po splatnosti a do výšky 100 % po 720 dňoch po splatnosti) je zahrnutý v bodoch 1 a 2.

5. Vplyv na hospodárenie firiem a reálnu ekonomiku

Úspora firiem na dani v dôsledku rýchlejšieho odpisu nedobytných pohľadávok

- 5.1 Navrhovaná zmena umožní bankám si rýchlejšie zahrnúť do daňových výdavkov tvorbu opravnej položky k zlyhaným úverom. Takisto si banky budú môcť rýchlejšie odpísať nedobytné pohľadávky k príslušenstvu pohľadávky rovnakým spôsobom ako pri pohľadávkach. Týmto úpravami si tak banky budú môcť znížiť daňový základ a zaplatiť nižšiu daň z príjmu za rok 2025 o 37 mil. eur. V prípade legislatívnych úprav pri ostatných subjektoch RRZ odhaduje úsporu firiem z dôvodu zaplataenia nižšej dane v roku 2025 vo výške 29,3 mil. eur.

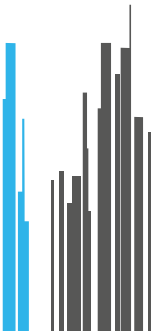
Vplyv na reálnu ekonomiku

- 5.2 Navrhovaná zmena dlhodobo priaznivo vplýva na investičnú aktivitu súkromného sektora, pričom efekty sú výraznejšie najmä v roku 2026, kedy prispeje 0,06 percentuálnym bodom k zrýchleniu rastu súkromných investícií⁵. Do roku 2028 bude celkový príspevok navrhovanej zmeny pre rast investícií súkromného sektora činiť 0,15 percentuálneho bodu (viď Príloha 1).
- 5.3 Navrhovaná zmena zvyšuje atraktivitu slovenskej ekonomiky z pohľadu zahraničných investorov a posilňuje jej konkurencieschopnosť na medzinárodných trhoch, pričom tieto efekty sú trvalé (viď Príloha 1). V neskorších rokoch sa pozitívne dopady opatrenia prejavujú aj na trhu práce, čo sa v konečnom dôsledku premietne do vyššieho rastu reálnej ekonomiky.

⁵ Dôvodom je pokles efektívnej sadzby dane z príjmu právnických osôb. V silno regulovanom bankovom prostredí s nižšou mierou konkurencie neočakávame prenos vyšších bankových ziskov do zníženia úrokov na pôžičky pre domácnosti a firmy.

Príloha 1 - Príspevok legislatívneho návrhu k vývoju makroveličín

Rast (zmena v p.b)	Efekt opatrenia				
	2024	2025	2026	2027	2028
Reálne HDP	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01
Spotreba domácností	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00
Investície	0,00	0,04	0,05	0,04	0,02
Spotreba verejnej správy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Export	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01
Import	0,00	0,01	0,02	0,01	0,01
Nominálne HDP	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01
Nominálna spotreba domácností	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00
Zamestnanosť (ESA)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nominálna mzda	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Reálna mzda	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Miera nezamestnanosti (ŠÚSR)	0,00	0,00	0,00	-0,01	-0,01
Inflácia CPI	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Disponibilný príjem (nom.)	0,00	0,01	0,01	0,00	0,00
Miera úspor	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Potenciálne HDP	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Produkčná medzera (% pot. HDP)	0,00	0,01	0,01	0,02	0,02
Kompenzácie (% HDP)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Súkromné investície	0,00	0,05	0,06	0,04	0,03

Príloha 2 - Žiadosť o vypracovanie kvantifikácie

Martin Dubéci
Poslanec NRSR a predseda poslaneckého klubu Progresívne Slovensko
Námestie Alexandra Dubčeka 1
812 80 Bratislava
martin.dubeci@nrsr.sk

Rada pre rozpočtovú zodpovednosť
Mlynské nivy 7788/12
821 09 Bratislava

Vec: Žiadosť o stanovisko k legislatívnemu návrhu

Vážený predseda a vážený riaditeľ kancelárie Rady pre rozpočtovú zodpovednosť,

V mene poslaneckého klubu Progresívne Slovensko si Vás ako predsedu klubu takto dovoľujem požiadať podľa čl. 4 ods. 1 písm. c) ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti o stanovisko k legislatívnemu návrhu predloženému na rokovanie národnej rady najmä z hľadiska dôsledkov na rozpočet verejnej správy a dlhodobú udržateľnosť.

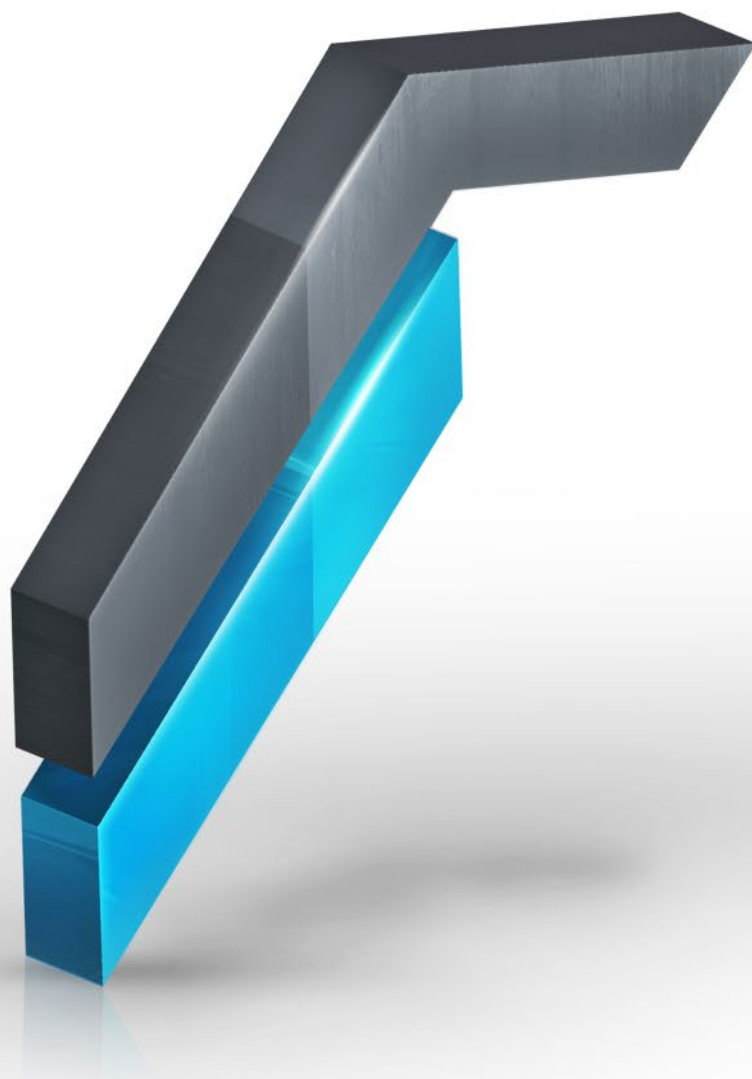
Návrh zákona spolu s dôvodovou správou Vám zasielame elektronickou ako aj písomnou formou. Tento zákon bol podaný a doručený dňa 23. 8. 2024 do Kancelárie Národnej rady Slovenskej republiky a je predložený na najbližšiu schôdzu parlamentu, jedná sa konkrétne o:

- Návrh poslancov Národnej rady Slovenskej republiky Michala TRUBANA, Ivana ŠTEFUNKU, Jána HARGAŠA a Dariny LUŠČÍKOVEJ na vydanie zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov. (Rýchlejši odpis nedobytnej pohľadávky a jej príslušenstva.)

Vopred ďakujem za posúdenie návrhu a v prípade potreby alebo akýchkoľvek dotazov môžete kontaktovať priamo poslanca Michala Trubana (michal.truban@nrsr.sk).

Martin Dubéci
Poslanec NRSR a Predseda poslaneckého klubu PS

© Kancelária Rady pre rozpočtovú zodpovednosť

TWIN CITY B
Mlyské nivy 12
821 09 Bratislava
Slovakia
www.rrz.sk